

tapeta, tapety - vzorkovaný papier, tkanina alebo umelá hmota určená na pokrývanie stien; v 17.st. prichádza z Číny spôsob užívania papierových tapiet namiesto maľovky; v širokom zmysle tapety sú povrchy múrov, stien, a to maľované, štukové a i; pozri *britskí textilní návrhári*, *J. H. Dearle*; *paraván*; *zlato*; *tlač textilná*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Tapete>

[http://pl.wikipedia.org/wiki/Tapeta_\(budownictwo\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Tapeta_(budownictwo))

<http://no.wikipedia.org/wiki/Tapet>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Wallcoverings>

E. de Witte: Neznáma rodina v interiéri (fragment, 1678)

M. Cassattová: Šálka čaju (1879)

A. Renoir: Rapha Maitre (1871)

tapiséria - pozri *tapiséria tkaná, tapiséria pletená, tkáčstvo, textilní umelci*; J. H. Dearle, Bramantino,

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Tapestries>

https://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Werk_der_Textilkunst

tapiséria tkaná - pravouhlé križenie *osnovy a útku*; do osnovy ihlou alebo cievkou vpletané farebné útkové nite, najmä v prípade obrazových kobercov: gobelín; tkaný *koberec nástenný, gobelín*, užívaný v Európe od raného stredoveku; pôvodne z Francúzska, v 16.-17.st.; významná tvorba najmä v Holandsku, koncom 17.st. vo Francúzsku

pozri *art-protis; verdura, gordes, haras, senneh, grécka technika, grécky sumak; koltra; Museo nazionale (vo Florencii)/Museo del Bargello; sv. Maurícius; záhrada lásky; F. Boucher; žakárový vzor; smyrnský uzol, koberec smyrnský, japrak; Bramantino, Apokalypsa Angers, Spravodlivosť Trajana a Herkinbalda*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Tapiserie>

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Tap%C3%ADs>

<http://da.wikipedia.org/wiki/Gobelin>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Bildwirkerei>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tapestry>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Tapiz>

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Gobeliini>

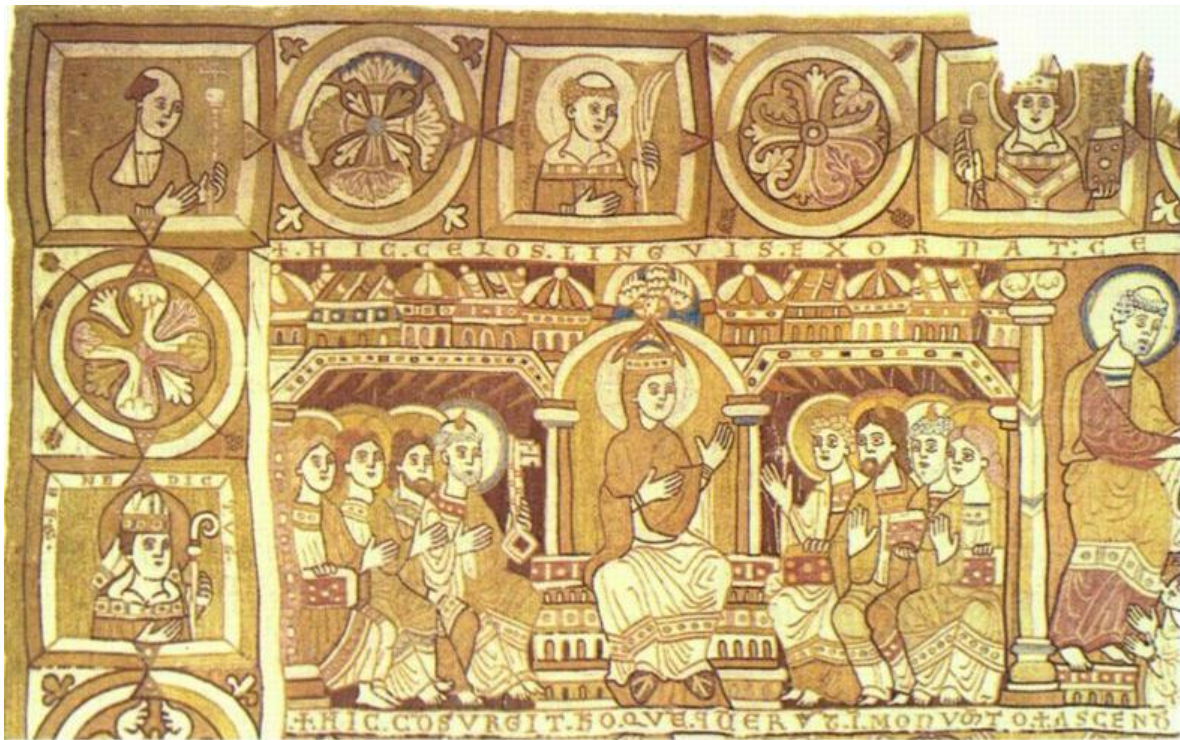
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3015172523/in/photostream/lightbox/>

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bayeux_Tapestry_scene23_Harold_sacramentum_fecit_Willelmo_duci.jpg

https://de.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Werk_der_Textilkunst

Tapiséria z Bayeux (1077)

Majster z Halberstadtu: Tapiséria z Halberstadtu (fragment, 1170)

Stvorenie (tapiséria z katedrály v Gerone, 11.st.)

tapiséria pletená, tapiséria viazaná - nite *osnovy* sa zväzujú krátkymi farebnými niťami (orientálny koberec);
pozri *koberec, koberec perzský, senneh/perzský uzol*

tapisérie francúzske - *francúzske tapisérie*

tapisériovní umelci - pozri *C. C. van Wieringen, S. Vouet*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Tapestry_artists

Tara - angl. Hill of Tara; írsky Teamhair na Rí – „Hora kráľov“

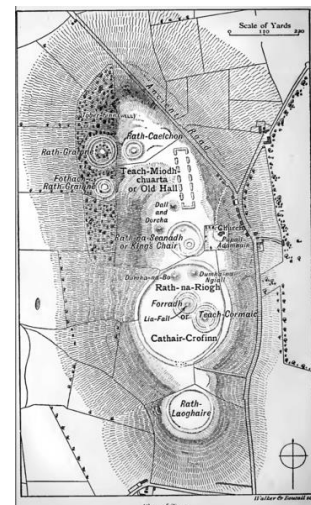
-*keltské* opevnenie v *Írsku*, ktoré slúžilo ako útočisko aj pohrebisko, miesto, kde sa zhromažďovali kmene počas sezónnych sviatkov; pozri *keltská mytológia*; *drunemeton*, *nemeton*; *sídliisko*, *opevnenie*

-kopec v grófstve Meath v provincii Leinster v Írsku blízko rieky Boyne; ide o dlhý vápencový hrebeň, najstaršiu a najviac uctievanú írsku pamiatku, ktorá obsahuje súčasne veľký počet starobylých pamiatok; ide o údajné sídlo írskych kráľov, ktorí vládli do roku 1169; titulom Árd Rí Éireann (angl. High Kings of Ireland) boli nazývaní približne do 14.st.

http://en.wikipedia.org/wiki/Hill_of_Tara

Kopec Tara
Letecký pohľad na lokalitu Tara

Kameň osudu
Plán lokality Tara

Tara/Tará - dévanágari तारा; tibet. Dölma (výslovnosť sGrol-ma) – „Vysloboditeľka“

-*budhistická bohyňa*, v preklade (?), alebo prídomek) *hviezda*; jej meno naznačuje spojenie s astrálnym božstvom; matka hinduistického boha *Budhu* (porovnaj *Buddha*); múdra a vševediaca bohyňa; zobrazovaná ako zelená postava (pozri *farba zelená*)

www: ženský *bódhisattva*, stelesnenie ženského aspektu súcítia (materinské súcítie); je jedným z najobľúbenejších bodhisattvov tibetského *budhizmu*; podľa legendy sa zrodila zo *slzy* bodhisattvu *Avalókitéšvary*, ktorú uronil, keď videl všetko utrpenie sveta; na Taru je pozerané ako na bytosť, ktorá môže pomôcť pred hroziacim *nebezpečenstvom*; podobne ako Avalókitéšvara je Tara v tibetskom budhizme známa ako záchránkyňa, ktorá sa objaví okamihu, keď jej vyznávač vysloví *mantru* *óm táre tuttáré turé sváhá*; Tara pomáha odstraňovať prekážky na ceste k prebudeniu; najrôznejšie písomné záznamy sa zmieňujú o jej ďalších schopnostiach ako najmä premáhaní zlých duchov a démonov, liečení nemocí a zdolávaní rôznych prekážok; podľa okolností sa môže zjaviť v pokojnej alebo hrozivej podobe a jej moc siaha až do nebies a pekiel; Tara má veľa podôb; pôvodne bola biela, zelená, modrá, červená a žltá; päť rôznych základných tvarov, s početnými variáciami tvorili skupinu 21 dúhových farieb; všetkých 21 rôznych foriem Tara ukazovalo rôzne aspekty činnosti sympatickej Tary; v závislosti na nich ako aspektoch ako mierových prejavov mala šperky; vo vojnom najdesivejšom aspekte vystupovala ako Dharmapala; najčastejšie sa objavuje ako Biela Tara a Zelená Tara; Zelená Tara predstavuje aktívnu stránku súcítia a je ochrankyňou *Tibetu*; Biela Tara naopak stelesňuje plodný, materský aspekt súcítia; v indickej mytológii Tara vo svojej desivej podobe predstavuje najdesivejšiu z dvanástich tantrických bohýň

www v súvislosti s heslom *mantra Om mani káme hung*: v tibetskom budhizme majú *bódhisattvia* svoj ženský náprotivok; u *Čenréziga* je ním Tara, ktorá sa podľa legendy zrodila z Avalókitéšvarovej slzy; asi najznámejší budhistická *mantra Óm Mani káme Hung* je venovaná práve Čenrézigo; mantra *Om mani káme hung* je veľmi rozšírená aj medzi laikmi, ktorí veria, že keď je vyslovená v nebezpečenstve alebo nutnej potrebe, Čenrézig môže zakročiť v ich prospech, ale je vyslovovaná aj úplne bežne „pre blaho všetkých trpiacich bytostí“

<http://cs.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1r%C3%A1>

[http://de.wikipedia.org/wiki/Tara_\(Bodhisattvi\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Tara_(Bodhisattvi))

Zelená Tara (Tibet)
Biela Tara (Mongolsko)

tarandrus, tharandus - parandrus

Taranis - *keltský* boh hromu a nebeského ohňa; jeho obeti boli upaľované; v starovekej *Galii* zobrazovaný ako fúzatý obor držiaci koleso alebo *špirálu*; doložené jeho sochy ako zašľapáva *giganta* hadovitými nohami; v Írsku pod menom *Dagda*; pozri *keltská mytológia*, *bohovia ohňa*; porovnaj grécky *Týfón/Týfoeus*

www: keltský hromovládny boh a pán neba, ktorý zosielať *blesky* pomocou *špirál*, ktoré zdobili jeho ramená; bol pánom nebeského ohňa a jeho hnev kňazi tíšili upaľovaním obetí zaživa; Taranis chránil hory a vyvýšené miesta, ktoré boli posvätnými okrskami; Rimani ho stotožňovali so svojím najvyšším bohom *Jupiterom*; najbližšie k Taranisovi ako hromovládcovi má germánsky boh *Thor* alebo slovanský *Perun*; v našich lokalitách sa pomerne hojne nachádzali tzv. *Taranisove kolieska*, ktoré boli symbolmi *slnka* (pozri *slnečný symbol*)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Taranis>

Taranis s bleskom a slnečným kotúčom

Keltský boh Taranis (detail, kotlík z Gundestrupu, 2.-1.st.pr.Kr.)

tzv. **Taranisove kolieska** - www: v našich lokalitách sa pomerne hojne nachádzali tzv. *Taranisove kolieska* s ôsmimi bahrami, ktoré boli symbolmi *slnka* (pozri *slnečný symbol*); neskoršie sa z nich vyvinul známy tzv. *keltský kríž*; je to však mutácia Taranisovho symbolu a kresťanského *kríža gréckeho*; veľa tento kríž nosí ľudia v presvedčení, že ide o keltskú záležitosť, ale opak je pravdou; neskoršie sa keltský kríž prispôbil *latinskému krížu* s predĺženým spodným ramenom, čím vznikol tzv. *írsky kríž*; pozri *Taranis* (www)

www: koleso alebo voz s kolesami, ktoré majú šesť alebo osem lúčov, boli dôležitým symbolom keltského *polyteizmu*; zrejme boli spätá s konkrétnym bohom *Taranisom*; tieto kolesá sa nachádzajú na keltských *minciach*, na doskách svätých, v hrobách, v podobe *amuletov*; vzniká otázka, aký slnečný kult sa praktikoval v strednej dobe bronzovej, do ktorej spadá kultúra *Keltov*; kolieska na príveskoch zo strednej doby bronzovej mali zvyčajne štyri lúče a sú nazierané ako *slnečné symboly* a nie *križe*; identifikácia *slnka* s kolieskami alebo *slnečnými vozmi* má svoje paralely v germánskej, grédskej a védskej mytológii

<http://it.wikipedia.org/wiki/Taranis>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tarani>

Keltská bohynja Médebu (kotlík z Gundestrupu, 2.-1.st.pr.Kr.)

Amulet v podobe Taranisovho kolieska

Taranisovo koliesko (hradisko Santa Tegra, Guarda, Galícia)

taras - 1.stredoveké provizórne *opevnenie*, zvyčajne predsunuté pred hradbovú priekopu

2.stredoveký veľký *štít* aj pre niekoľko bojovníkov, na zadnej strane s opierkami, v hornej časti s výrezom pre založenie zbrane a s pozorovacím otvorom; pozri *pavéza*

Taras - gréc. *Τάρας/Táras*; v *gréckej mytológii* bol Taras synom Poseidona a *Nymfy Satyrion*; bol predovšetkým zakladateľom gréckeho mesta Tarentum (moderné Taranto) v *Magna Graecia*; je príznačné, že prístav v blízkosti Taranta sa ešte volal Torre Satura, čo je odvodenina od mena Satrion; 15km južne od Taranta založili spartskí kolonisti svoju prvú kolóniu; neskôr, asi 706 pr.Kr. dobyli Taranto kmene lapygercov, obývajúcich pätu Talianska; na starej minci z mesta Taras je syn Poseidóna zobrazený na delfinovi s otcovým *trojzubcom* v ruke; podľa mytológa Antona Borasa Taras nebol Poseidonovým synom, ale synom *Gaie* a prvého spartského kráľa *Leonidasa*, čo potvrdzujú archologické práce v *Aténach*

[http://en.wikipedia.org/wiki/Taras_\(mythology\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Taras_(mythology))

Tarentské mince s Tarasom na delfínovi

tarč - staročeský názov typu jazdeckého štítu, prevládajúceho v 14.-15.storočí; rôzne varianty: uhorský krídlovitý, používaný ľahkou jazdou, turnajový tarč k rôznym disciplinám v 2.pol.15.-zač.17.st.; pozri *kolčí štít*

[http://www.swords-costumes.eu/\(S\(lvcemi32me3nrbburmqruef\)\)/tarc-turnajovy,-tournament-shield-targe,-ca-1450-article-278-38.aspx](http://www.swords-costumes.eu/(S(lvcemi32me3nrbburmqruef))/tarc-turnajovy,-tournament-shield-targe,-ca-1450-article-278-38.aspx)

Turnajový tarč (Nemecko, 1450)

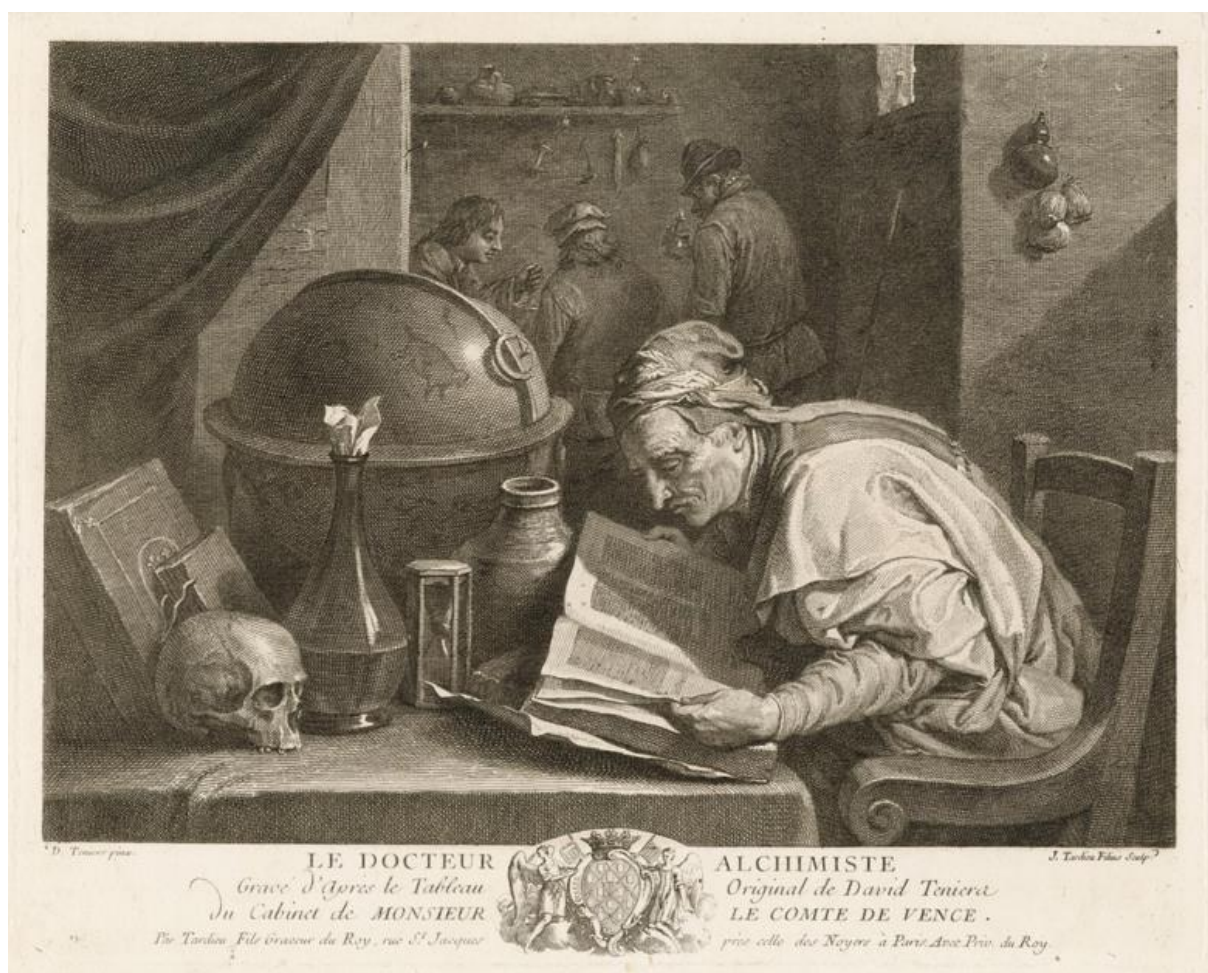
tardenoisien/tardenoazjen - *mezolitická* kultúra nazvaná podľa nálezísk Fér-en-Tardeois vo Francúzsku; drobné kamenné nástroje pravidelných tvarov (*mikrolity*)

Tardieu Jacques Nicolas - (†1791); francúzsky rytec; syn rytca Nicolas-Henri Tardieu (†1749); vyučil sa u svojho otca, ktorý bol uznávaný ako jeden z najvýznamnejších rytcov Francúzska

https://en.wikipedia.org/wiki/Jacques-Nicolas_Tardieu
<http://www.webumenia.sk/katalog?author=Tardieu%2C+Jacques>
<https://www.google.sk/search?q=Jacques+Tardieu&espv=2&biw=1858&bih=995&site=webhp&tbm=isch&tbid=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiTq7ex0Z3KAhVLDSwKXHV8iBwMQsAQIKw&dpr=1>

J. N. Tardieu (pravdepodobne), J. Restouta ml. (predloha): Kristus lieči ochrnutého pri rybníku Betsata (kolorovaná medirytina, po 1725)

J. N. Tardieu podľa Davida Teniersa: Doktor alchýmie (rytina, okolo 1700)

J. N. Tardieu podľa P. Pagani: Mária Magdaléna kajúcnica (hlbkotlač, 1750)

J. Tardieu a P.-E. Moitte podľa P. P. Rubensa: Paridov súd (hlbkotlač, 1780)

Tardieu Nicolas Henri - (†1749); významný francúzsky rytec, známy pre svoje citlivé reprodukcie obrazov *Antoine Watteaua*

https://en.wikipedia.org/wiki/Nicolas-Henri_Tardieu

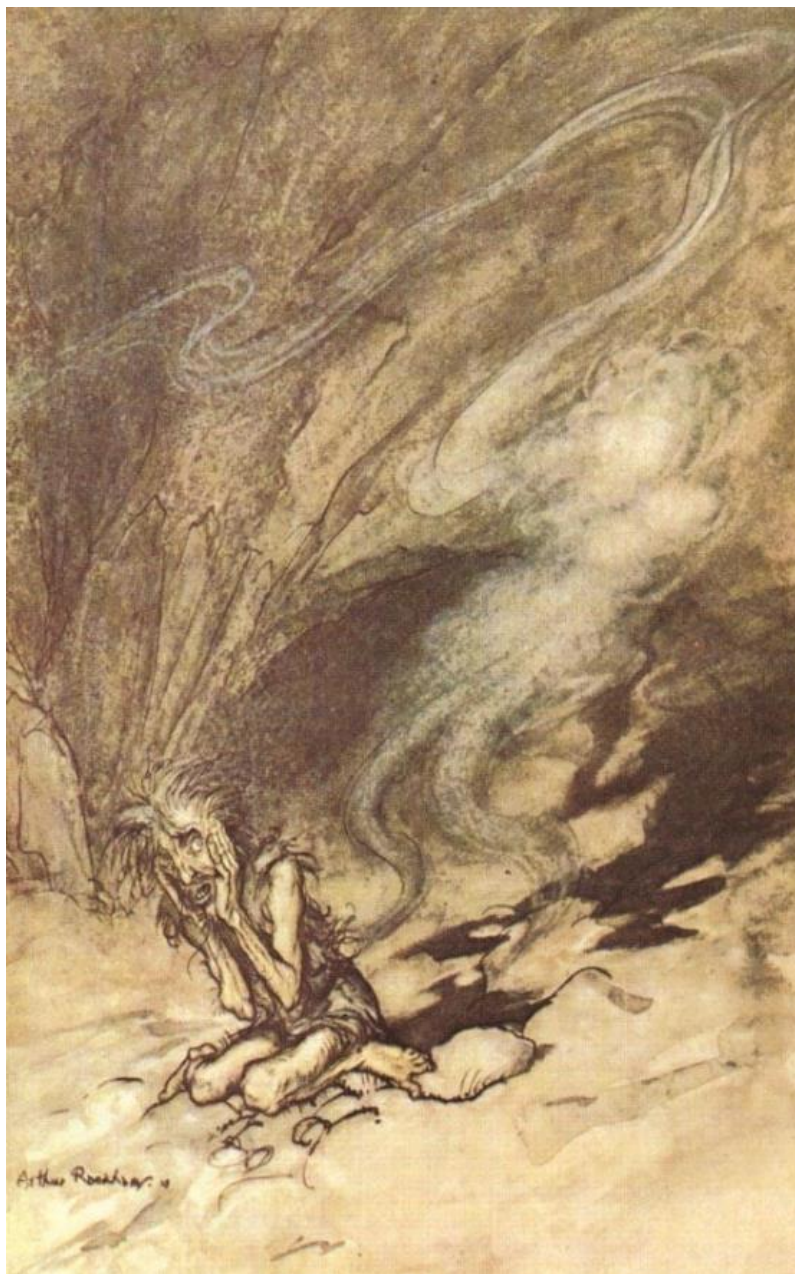
<https://www.google.sk/search?q=Tardieu+Nicolas+Henri&espv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CDgQsARqFQoTCLimjrDwjcgCFcG2FAodbXoLDw>

N. H. Tardieu: Založenie Konštantínopole (1749)

Tarnhelm - vo Wagnerovom hudobnom cykle *Prsteň Nibelungov* je Tarnhelm čarovná prilba, ktorá sa používa ako *plášť neviditeľnosti* a súčasne prostriedok na premenu) vyhotovil ju škriatok Mime na žiadosť brata Abelricha; Abelrich sa ostatným škriatkom *Nibelungom* vyhrážal, že s tarnhelmom na hlave sa mu nebudú môcť postaviť na odpor; Alberich sa s jej pomocou zmenil na draka a potom ropuchu vo „Zlatu Rýna“, obor *Fafner* sa zmenil na draka v Zlatu Rýna (hoci nie je isté, či pomocou prilby Tarnhelm alebo jednoducho magickou premenou; v Poetickej Edde, z ktorej Wagner čerpal, zmienka o prilbe chýba), *Segfried* sa zmenil na *Gunthera* v *Súmraku bohov*; pozri *magické predmety*, *mytologické objekty*, *premena (mágia)*, *nórska mytológia*, *prilba hrôzy*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Tarnhelm>

A. Rackham: Abelrich kladie prilbu Tarnhelm na hlavu a mizne (1910)

targum - tartúmy

tarot - História špeciál v súvislosti s heslom *hracie karty*: pôvod vykladania kariet hľadáme v Maroku; táto metóda veštenia sa v priebehu stáročí vyvinul do stoviek typov vykladacích kariet; do Európy vraj túto metódu priniesli Arabi, *Saracéni* alebo *Cigáni*; z 15.storočia v Európe doložené prvé karty tarotu, ktoré sa nazývajú podľa slávnych talianskych rodov Viskonti-Sforza Tarot; tieto karty boli maľované zlatom; pred veľkou francúzskou revolúciou prišiel okultista a archeológ Gebelin s teóriou, že cigánske taroty sú pozostatkom starovekej egyptskej knihy o mysticizme; vydvíhuje egyptského boha lekárstva, múdrosti a čarodejníctva *Thovta*, ktorého vyhnanci z Egypta zavliekli vďaka tarotovým kartám do Európy; jeho učenie spôsobilo, že sa tarotové karty stali nástrojom *rosenkruciánskych* zasvätených

[https://www.google.sk/search?q=Christoph+Weigel:+Pictorial+Bible+\(1695\)&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjuyfSS4fHLAhWLwBQKHdt8AVQQsAQILA&dpr=1#tbm=isch&tbs=rimg%3ACd0nfbXxWVpXIjdY1ICs1nBII0lmYfOh-Ngi3h-A8nLwRuzWgM6WdhP9EU9Tj88p9Zl6PiM_1pEfbZG2tB6RkzWrgCoSCZ1jWUKzWcEgEerOs](https://www.google.sk/search?q=Christoph+Weigel:+Pictorial+Bible+(1695)&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjuyfSS4fHLAhWLwBQKHdt8AVQQsAQILA&dpr=1#tbm=isch&tbs=rimg%3ACd0nfbXxWVpXIjdY1ICs1nBII0lmYfOh-Ngi3h-A8nLwRuzWgM6WdhP9EU9Tj88p9Zl6PiM_1pEfbZG2tB6RkzWrgCoSCZ1jWUKzWcEgEerOs)

[7bPto1MKhIJjSWZh86H42ARpAT4guyfX7IqEgmLeH4DycvBGxEKQt0QoivJmioSCbNaAzpZ2E_10Ecq9wT1yXNV3KhIJRT1OPzyn1mUReJiNfDOQAskqEgno-Iz-kR9tkREmbG3D06ROhyoSCba0HpGTNauAEXPH_1AvcO8iC&q=Christoph%20Weigel%3A%20Pictorial%20Bible%20\(1695\)](#)

Rad antických tarotových kariet

Tarotová karta Blázon
Tarotová karta Obesenec (1701-1715)

N. Fed'ovič: Tarotová maska 2

Tarpeia - v *rímskej mytológii* rímska zradkyňa, ktorá pri obliehaní Ríma *Sabínmi* v časoch vlády *Romula*, vydala nepriateľovi *Kapitol*, hájený jej vlastným otcom; ako odmenu si žiadala to, čo nosia Sabíni na ľavej ruke, čím myslela zlaté náramky; Sabíni však držali v ľavej ruke drevené štíty, ktorými ju zasypali a pod ktorými zahynula; jej telo bolo zhodené zo skál; po nej bola nazvaná skala, z ktorej zhadzovali tých, ktorí spáchali zločin proti *štátu*

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0>

Strieborný denár s hlavou cisára Augusta (averz) a Tarpeiou rozdrvenou skalami (reverz, 19-18 pr.Kr.)

Denár s hlavou Octaviana Augusta (averz) a vojakmi zabíjajúcimi štítni Tarpeiu (reverz, r. 89)

Vojaci útočia na Tarpeiu (fragment vlysu z Basilica Aemilia, 1.st.)

Tarquinius Superbus Lucius - posledný rímsky kráľ; jeho kraľovanie skončilo v roku 509 pr.Kr., potom, čo jeho syn Sextus Tarquinius znásilnil Lukreciu, vydatú šľachticnú známu ako exemplár cnosti; vzburu viedol *Junius Brutus*; pozri *Tarquinius a Lukrecia*

www v súvislosti s heslom *Sibylla Kumská*: hovorí sa, že spupného posledného etruského kráľa Tarquinia Superba navštívila Sibylla Kumská a ponúkla mu deväť kníh veštíeb; keď sa zdráhal zaplatiť požadovanú sumu, spálila pred ním tri knihy a potom ďalšie tri; pritom zakaždým žiadala rovnakú cenu, za ktorú kráľ zvýšné tri knihy nakoniec kúpil

http://sk.wikipedia.org/wiki/Tarquinius_Superbus

http://en.wikipedia.org/wiki/Lucius_Tarquinius_Superbus

http://en.wikipedia.org/wiki/Lucius_Tarquinius_Superbus#Cultural_references

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Tarquinius (Norimberská kronika, 1493)

P. del Vaga: Tarquini Suberbius zakladá chrám Jupitera na Kapitole (freska prenesená na plátno, 1519-1525)

Tarquinius a Lukrecia - pozri *Tarquinius Superbus*; *Lukrecia*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Lukr%C3%A9cie>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Lucretia>

<http://www.kunstkopie.nl/a/giordano-luca/igiordanolucretiaasextust.html>

<http://www.reproarte.com/Kunstwerke/Tintoretto+Jacopo+Robusti/Tarquinius+und+Lucretia/16673.html>

J. Tintoreto: Tarquinius a Lukrecia (16.st.)

Tizian: Tarquinius a Lukrecia (16.st.)

Tizian: Tarquinius a Lukrecia (16.st.)

Tizian: Tarquinius a Lukrecia (16.st.)
Tizian: Lukrecia a Tarquinius (16.st.)

Flámsky maliar 16.st.: Znásilnenie Lukrecie

G. Romano: Tarquinius a Lukrecia (freska)

E. Vico (rytec) podľa Raffaela: Tarquinius a Lukrecia

H. Aldegrever: Tarquinius a Lukrecia

C. Cort podľa Tiziana: Tarquinius a Lucretia (rytina, 16.st.)

F. Ficherelli: Tarquinius a Lukrecia

P. P. Rubens: Tarquinius a Lukrecia (17.st.)

L. Giordano: Tarquinius a Lukrécia (17.st.)

L. Giordano: Znásilnenie Lukrécie (1663)

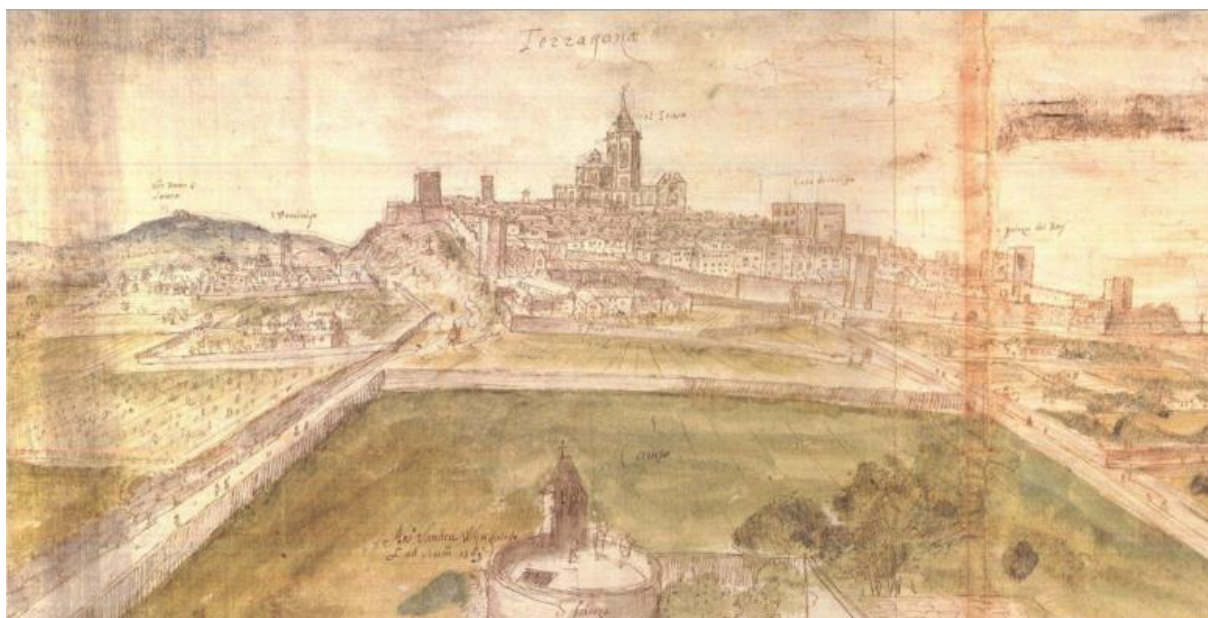
G. C. Procaccini: Znásilnenie Lukrécie (17.st.)

Tarragona - pozri *Španielsko*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Tarragona>

A. van der Wyngaerde: Tarragona (panoráma, 1563)

A. van der Wyngaerde: Tarragona (detail panorámy, 1563)

Tarsus - gréc. Ταρσός/Tarsos

-mesto v *Turecku* v južnej *Anatólii* asi 20km od *Stredozemného mora*; mesto je staré 2 tis. rokov a zvlášť významným bolo v období rímskeho impéria, kedy bolo hlavným mestom provincie Kilikia; bolo napr. miestom prvého stretnutia Marka Antonia s *Kleopatrou* alebo rodiskom apoštola Pavla; pozri *Cyr/Cyrikus/Kyriak/Quiriac/Quiricus*